GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Joi'a si Duminec'a, Fói'a, candu concedu ajatóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe $^1/_4$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu $2^1/_2$ galbini mon. sunatória.

Anulu XXXIX.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 76 — Brasiovu 12 Octobre 30 Septembre — 1876.

Brasiovu in 11 Octobre 1876.

Siedinti'a dela 6 Octobre a camerei deputatiloru Ungariei este din mai multe puncte de vedere interessanta si pentru noi. Mai inainte de tóte avemu se notificamu din acésta siedintia, ca deputatii romani Dr. Hodosiu si Axente Severulu, prin neintrarea loru in camera dau inca de lucru corpului de legiuitori maghiari. Presiedintele camerei i-a provocatu la tempulu seu pre numitii deputati romani, cá se-si presente literele credentionale si se-si ocupe locurile in camera, inse dinsii mai multu prin tacere i-au respunsu, ca pentru dinsii nu este locu de ocupatu in sinulu corpului legiuitoriu din Budapest'a. — Dreptu aceea presiedintele a adusu acésta causa de nou naintea camerei, care d'ocamdata a trecut'o simplu la comissiunea justitiaria, cá acést'a se reporteze si se faca propunere in meritulu causei. Resultatulu va fi, ca se voru publicá alegeri noue, inse speranti'a nóstra este, ca totu acesti duoi deputati voru esi din urn'a aceloru alegeri noue.

Dupa ce camer'a decise asupra acestei cestiuni, luà dlu ministru de financie cuventulu si presentà proiectulu de bugetu pe anulu 1877. Din acestu proiectu se vede, ca perceptiunile anului pross'mu sunt preliminate cu 218 millióne, éra erogatiunile cu 233 millióne floreni. Deficitulu inca este déra preliminatu cu 15 millióne, cu tóte ca in realitate va face si de trei ori atat'a. Ministrulu spuse, ca in bugetulu acestui anu inca face o economia de preste siepte millióne; inse dupà parerea nóstra acest'a este resultatulu nóuei urcari a dariloru. Dreptu dovéda ne servesce darea de pamentu, care in proportiune cu anulu trecutu s'a mai urcatu cu 2—3 millióne. La asemeni economie se pricepe ori si cine.

Totu in acésta siedintia a camerei respunse si ministrulu presiedinte Tisza la interpellatiunile lui Irányi si Csernátonyi referitórie la situatiunea esterna. Mai inainte de tóte dlu Tisza accentuà, ca guvernulu magh aru procede in deplina intielegere cu dlu Andrássy; dupa aceea observa, ca voindu a mai fi si de adi inainte ministru, nu póte se spuna, cari sunt conditiunile de pace ale poteriloru europene. Atat'a inse observa, ca tóte poterile garante sunt de acordu in ceea ce privesce resbelulu dintre serbi si turci. — Déca s'a violatu séu nu neutralitatea prin trecerea voluntariloru russi prin Romani'a, acést'a nu o póte judecá d-sa; si Austro-Ungari'a ar comite o mare eróre, déca ar voi se figureze in acésta cestiune cá jude nechiamatu. Arestarea russiloru in Budapesta s'a intemplatu numai din caus'a unoru transgressiuni de politia. De altmintrelea guvernulu russescu ar fi luatu mesuri contra mancarimei russiloru, de a mai trece in Serbi'a. (Vorba se fia.) Incatu pentru proclamarea de principe a lui Milanu observa, ca guvernulu serbescu a notificatu oficialmente, ca nu doresce decatu statulu quo inainte de resbellu, care nu cunósce rege in Serbi'a.

In siedinti'a dela 7 Octobre totu dlu Tisza a propusu, cá dupa eliberarea causei lui Mileticiu camer'a se se amane pana la mediloculu lui Nov., candu apoi dupa desbaterea budgetului se voru desbate proiectele de legi despre introducerea casseloru domesticali, despre regularea camerei boieriloru etc. Acésta propunere s'a si primitu, dupa ce dlu Tisza a promissu, ca va conchiamá camer'a si mai curendu, déca evenimentele esterne ar pretinde acést'a.

— Sambata si Domineca au sositu in Pest'a ministrii austriaci Auersperg, Lasser, Glaser, de Pretis si Chlumecky si indata in dilele urmatórie tienura conferintie cu ministrii maghiari in privinti'a cestiuniloru de impacatiune. Ce resultatu va mai avé si acésta incercare, nu potemu sci, inse cu tóte aceste presupunemu, ca diferintiele nu se voru poté delaturá asiá usioru, mai vertosu déca luamu in considerare, ca nemtii austriaci mai mare pondu punu pe cestiunea dualistica, decatu pe cestiunea orientale. Ei dicu cu dreptu cuventu, ca ce folosu potu asteptá de acolo, déca voru scapá intacti din complicatiunea orientale, candu nu le va succede a face mai inainte de tóte ordine in cas'a propria.

Senatulu imperialu se va deschide in 19 Octobre; atunci se va vedé indata, déca fratietatea dualistica s'a deochiatu séu nu.

Victoriile cele stralucite ale armatei turcesci asupra armatei serbesci, reportate in dilele ultime ale lunei lui Septembre, s'au doveditu de scornituri si mintiuni, prin cari turcii voira a castigá atentiunea si déca s'ar fi potutu si simpathi'a Europei pe partea loru. Acést'a inse nu le-a successu, ci din contra turcii s'au datu de golu, ca pre langa tóte, ca suntu inca odata asiá de numerosi cá serbii, totusi nu suntu in stare a invinge pe Cernajeffu cu mic'a lui armata, despre care se dice inca, ca in partea sa cea mai mare este numai o massa de ómeni, fora nice o scóla militaria. Scirile din urma ne anuncia pre de o parte, ca turcii si serbii stau inca facia in facia la fluviulu Morav'a si se astépta o lupta nóua, alte sciri dicu inse, ca armat'a turcésca deja ar fi inceputu a se retrage spre Nisiu. — Acésta retragere a turciloru se dice ca este dovéd'a cea mai eclatanta despre inchiarea unui armistitiu de mai multe septemani, din care causa turcii se retragu deja in cuartirele de iérna. — Serbi'a, care la inceputu a respinsu prolongirea armistitiului provisoriu, este acum inclinata a inchiá unu armistitiu formalu pe siese septemani. La acestu pasu Serbi'a se vede necessitata mai multu prin pressiunea poteriloru europene, decatu din caus'a pretinseloru victorii ale turciloru.

Dupa inchiarea armistitiului, care nu este inca siguru, se voru intruní poterile europene la o conferintia spre a se consultá asupra modalitatiloru pentru restituirea pacei in Orientu.

Guvernulu din Constantinopole a dechiaratu, ca nu póte se sufera amestecu strainu in afacerile sale interne, ca-ci prin acést'a si-ar da Turci'a cu man'a sa propria loviturr'a de mórte. Pentru aceea dinsulu a respinsu conditiunile de pace ale Europei, si acum, dupace a datu tierei o constitutiune nóua, va fi treab'a Turciei de a se impacá cu popórele sale.

Diariele russesci se pronuncia fórte categoricu in privinti'a Austro-Ungariei. Dinsele sustienu, ca politic'a maghiara a monarchiei austriace, care proclama de dogma integritatea Turciei, este in prim'a linia caus'a, ca nu se póte restituí pacea. Pentru aceea diurnalele „Nava Vremi'a“ si „Viedomnosti“ nu se sfiescu a scrie, ca conflictulu intre Russi'a si Austri'a este neevitabilu. — Chiaru si foile de Berlinu infrunta pe Austri'a pentru politic'a sa turcésca. „Nat. Ztg.“ provóca pe Austri'a, cá se nu mai tiena mortisiu la integritatea Turciei, ca-ci a mai sustiené asiá ceva este astadi cu nepotintia si dins'a -si aprinde numai paie in capu.

— Dupa reintórcerea lui Sumarakoff la Livadi'a cu respunsulu Domnitorelui nostru catra imperatorele russiloru, se dice ca imperatulu Alessandru ar fi disu catra Gorciacoff: „Te oprescu cá se faci resbelu din causa, ca voiescu se fia pace.“ — In adeverulu acestei sciri nu póte inse se créda niminea.

— Guvernulu grecescu pregatesce o nota catra poterile mari, unde dice, ca opiniunea publica din tiéra lu silesce a se interessá pe facia de sórtea poporului grecu din provintiele turcesci. Pentru aceea roga pe poteri, cá se mediulocésca si pentru greci favorurile necessari, ca-ci la din contra guvernulu grecescu se va vedé necessitatu a intrá in actiune.

— Din partea Romaniei a plecatu dejá o deputatiune imposanta pentru felicitarea imperatorelui russescu in Livadi'a. Acésta deputatiune consta din dlu primu ministru Bratianu, ministrulu de resbelu Slaniceanu, maresialulu de curte Vacarescu si adjutantele principelui. — Monitoriulu off. alu Romaniei publicà decretulu domnescu, prin care se ordóna concentrarca trupeloru romane dimpreuna cu reservele loru la manevrele de tómna. Din acestu incidentu s'a nascutu faim'a, ca Romani'a pune armat'a pe petioru de resbelu. —

Bucuresci, 7 Oct. st. nou. Aruncandu astadi ochii preste seri'a epistoléloru mele cate ati publicatu dvóstra de $2^1/_2$ luni in cóce, vediu ca cea mai de aprópe atentiune a mea fù absorbita prin evenimentele dramei orientale, éra affacerile interne le-am atinsu multu mai raru. Ceea ce m'a impinsu mai tare in acea directiune a fostu pe langa importanti'a loru totu-odata dorinti'a legitima de a lumina si din partea nóstra in acestu labirintu, catra care este impinsa natiunea, prin urmare si patri'a nóstra. Am disu si nu'mi retragu cuventulu, ca ne aflamu in periculu; acésta inse nu semnifica nici-decumu, ca avemu se punemu manile in sinu si se lamentamu, ci tocma din contra, se ne concentramu tóte poterile, tóta prudenti'a si vointi'a nóstra spre unu singuru scopu, si fiindu-ca patri'a romanésca e in periculu, datori'a fia-carui romanu este, cá se concurgemu cu totii in ajutoriulu ei fora distinctiune de regiuni si tienuturi. Tocma pentru acésta inse trebue se ne informiasiamu mai desu si decursulu affaceriloru nóstre interne, nu cu passiune de partita, nici condusi de spiritulu vreunei vindicte personale, precum se intempla unoru diaria, ci cu acea impartialitate, pe pe care o astépta publiculu romanescu dela publicistii de caracteru integru.

Cumu stamu cu gubernulu coalitiunei? Déca dvóstra cititi diariele opositiunei, in fruntea loru „Timpulu“, apoi gubernu mai periculosu decatu acesta nu a mai fostu altulu in Europ'a; éra déca vei cerceta insuti cu ochii limpedi si te vei informa in modu demnu de creditia, chiaru in casu, candu ai fi fostu preocupatu de opiniuni cu totulu opuse, vei vedé in frunte pe siepte barbati onesti, zelosi

pana la sacrificiu, luptandu din respoteri cu cea mai grea situatiune din afara, éra in laintru cu pecatele din trecutu ale totutoru partiteloru, cu abusuri invechite, care au trebuintia de cura radicala, cu disordinea in finantie, cu stagnatiune in comerciu, cu consecentiele unei recolte fórte mediocre, in fine chiaru cu unele errori proprii commisse, in midiuloculu atatoru affaceri si confusiuni. Déra ce voiesce oppositiunea, care fusese cinci ani la potere? Cá ministeriulu actuale se corréga in 5—6 luni tóte relele, cate au remasu neindreptate de ministeriulu Catargiu si Florescu in 5 ani si cate au causatu chiaru acelu ministeriu sedusu de plenitudinea potestatiei, la care se inaltiase? Ceea ce amu dorí noi oppositiunei de astadi, ar' fi cá se-si caute pentru diariele sale redactori si corespondenti mai probi, mai iubitori de adeveru si mai moderati in manier'a de a se esprime, pentru-ca limbagiulu acela de cabane si de piatia publica nu convinge si nu castiga pe nimeni, ci disgusta si inversiuna spiritele. Mai alesu se arate usi'a la acei ómeni, ale caroru nume figurédia intre cei subventionati de ministeriulu Catargiu din fondulu de dispositiune, cari apoi alergara la dd. Brateanu si Vernescu, cá se continue si ddloru cu subventiunea, éra, candu se vediura lipsiti de ea, facura intocma cá redactorii jidovesci din B.-Pest'a inainte cu 2—3 ani, ca amerintiara ministriloru in facia cu cele mai scarnave insulte, pe care au se le publice in contra loru. Totu asia se nu dè nici unu credementu domnii cadiuti dela potere nici aceloru functionari destituiti de catra ministeriulu actuale pentru abusuri, delicte si chiaru crime manifeste commisse in trecutu, cari au sciutu se lege ochii superioriloru si se abusedie in modu infamu de increderea loru. Pre catu am potutu se aflu eu, ministeriulu actuale pe la inceputulu activitatiei sale fusese decisu, cá pre catu numai se póte, se nu faca schimbari in personalulu administrativu, si toleranti'a se o duca asia departe, catu se lase chiaru si din vechii prefecti ai lui Catargiu si pe agentii diplomatici in functiunile loru; déra dupa cateva septemani dnii ministri s'au convinsu, ca nu mergea asia si ca suntu necessitati fora voi'a loru se destitue si se faca scimbari. Vedea ori-cine, ca cei departati din posturile loru au se tréca la momentu in oppositiune; acesta inse nu era temeiu de ajunsu, cá se tii in functiune pe ómeni perde-véra, adeca lenesi, abusivi, inpilatori de poporu, in parte si ignoranti. Intre sute de functionari in ramur'a administrativa si cea judecatorésca vei vedé publicati in „Monitoriulu oficiale" multime de bacalaureati, licentiati si doctori in drepturi*), éra altii, cari desi nu se potu lauda cu graduri academice, au praxea servitiului de cate 15—20 de ani, calificati asia, in catu adesea au se invetie dela ei cei provediuti cu diplome de doctori, cari la inceputulu carierei loru, lipsiti de ori-ce praxe, nu sciu se faca nimicu in birourile loru fora ajutoriulu betraniloru. Nu este totu asia de ex. in sfer'a de activitate, in resortulu, cumu se dice, alu ministeriului de finantie si alu lucrariloru publice; ba in órecare parte chiaru si la interne. In aceste ramuri administrative s'au viritu multime de individi, cari n'au nici unu meritu altulu, decatu ca si ei suntu locuitori acestei tieri, si fiendu ca nu invetiasera nimicu in teneretiele loru, séu cá negutiatori scapatati au ajunsu la sapa de lemnu, pretindu cu rara impertinentia, cá se-i intretiena statulu pe ei si familiile loru, „se le dè o pane," cumu se esprima ei. Acésta classe de ómeni suntu adeverate locuste pe thesaurulu statului, si greutatea ce facu este atatu mai mare, cu catu acestu soiu de ómeni este mai indrasnetiu si scie se si castige protectori in regiunile superiori ale societatiei. Suntu 35 de ani, de candu gubernele cate avuseramu dupa timpuri in Moldov'a si in Munteni'a, s'au incercatu in vanu se introduca una lege de admissibilitate, in care se fia specificate calificatiunile candidatiloru pentru diverse functiuni; déra abia acuma sub domni'a lui Carolu I s'au regulatu in catu-va calificatiunea pentru ramur'a judecatorésca, pentru instructiunea publica, pharmaci'a, praxea mediciloru si inca unele. Pre catu timpu va lipsí asemene lege, tiér'a va mai suferí inca fórte multu din partea atatoru concurenti necalificati. Acestu reu se simte aici cu atatu mai tare, cu catu multimea strainiloru, cari nu-si afla subsistentia in patri'a loru, nu incéta cu invasiunea loru cá intr'unu alu doilea Eldorado, si nu odata s'au vediutu individi straini, cari -si imaginara, ca Romani'a e lipsita cu totulu de ómeni, precum suntu ddloru, éra dupace vedu, ca nu se afla nimeni, care se-i puna indata in capulu mesei, se-i faca ministri si membri ai curtiei supreme, séu celu pucinu prefecti si presiedenti de tribunale, directori la departamente, din causa, ca se afla altii mai calificati decatu ei, injura pe tóte stratele dicundu, ca acésta ar' fi una tiéra perduta si nevoiésia, ai carei administratori nu sciu se pretiuiésca geniulu si talentulu cu tóte calitatile loru eminente. Adeverulu inse este, ca Romani'a are prea destui functionari de nationalitate genetica straina, nu numai greci, bulgari si arnauti cu sutele, precum observasem alta-data, ci si sasi de ai dvóstra, francesi, italiani, germani; cere inse dela toti, cá déca voiescu se manance panea statului romanescu, se-si castige indigenatulu, séu cumu se dice in limb'a vulgara, se se inpamentenésca asia, precum ceru legile acestui statu, dela care nu trebue se fia abatere, de catu numai cá esceptiuni in casuri grave, pe unu timpu órecare. Aratati'mi liberalitate mai mare decatu acésta in cele mai inaintate staturi ale Europei. Chiaru francesii de exemplu, suntu prea intoleranti in punctulu acesta; asemenea si germanii; éra maghiarii dvóstra? Pare-mi-se, ca nu-i intrece nimeni in tienerea cu ambele mani de pung'a statului.

A propos de maghiari. Dupa cate citimu noi in diariele romanesci dela dv. si dupa cate audimu din gur'a romaniloru emigrati incóce, s'ar' paré ca maghiarii nu mai suferu pe nici-unu romanu indigenu in vreo functiune publica, déca nu-si va renega nationalitatea sa; altumentrea nici nu'mi potu esplica torrentele acesta de studenti romani cati emigra incóce. Déra bine, trebue acesti ómeni teneri se aspire totu numai la functiuni de ale statului, totu numai la platisióre subtirele, altu-ceva nu mai au de facutu? Ve rogu si asta-data, cá se luati caus'a acestei generatiuni june in cea mai seriósa consideratiune si se nu mai suferiti cá se ié lumea in capu atatu de orbesce. Déca tirani'a nu mai e de suferitu in patri'a dv., incai se le organisati si regulati migratiunea, precum facu nemtii, anglii si alte popóra, care-si parasescu patri'a natala. Dupa-ce vinu aici, se nu se risipésca care incatrau cá farin'a orbului, ci se faca si ei ceea ce facu emigratii altoru popóra, se-si constitue, atatu in capitale, catu si pe la alte orasie cate unu locu de convenire sigura si regulata la dile si óre anumite, se-si formedie si cate unu fondu de ajutorintia, inse numai pentru cei cari o merita, nu si pentru strengari, cari ve facu rusine producundu testimonii falsificate. Toti strainii, precum jidovii, nemtii, grecii, bulgarii, maghiarii, sasii, polonii etc. -si au localurile loru anumite, cá cluburi (casine), cá localu de lectura, in care convinu cu totii, se cunoscu, se consulta si cauta midiulóce de subsistentia, de carie se afla destule, numai se scia cineva a le cauta si — se voiésca a lucra, a-si castiga panea cu labóre dréptа, éra nu cu joculu de carti si cu alte misielii, nici numai la ugerulu vacei laptóse, numita Budgetu. Candu am disu ca romanii de preste Carpati se 'si caute locuri de convenire désa si se-si formedie fonduri de ajutorintia, suntu fórte departe de a'i indemna, cá se stè separati de catra romanii indigeni, ca-ci acésta nu ar' mai fi eróre, ci ar' fi crima de lesa-natiune. Ide'a mea este alt'a si scopulu asemenea. Onórea si ambitiunea nationala, simtiulu demnitatiei fiacaruia nu póte se sufere, cá indata, care cumu vine aici de preste Carpati, se-si intindia man'a dupa ajutoriu. Transilvani'a si partea Ungariei locuita de romani, suntu tieri fórte bogate dela natura, si ele nici-odata nu potu se fia impilate si spoliate pana la mesura cá aceea, in catu cineva se nu póta lua cu sine nici macaru bani de drumu si de subsistentia pe cateva septemani in alta tiéra. Asia ceva se póte intempla numai unoru fugari séu ómeni perde-véra. Facu fórte reu toti acei teneri, cari trecu incóce fora cause grave, firesce morali séu familiari; déra déca totusi trecu, se nu pérda din ochi nici pe unu momentu strict'a datorintia de a nu compromitte intru nimicu reputatiunea romaniloru remasi in patri'a natala. Pentru cá se nu se intemple acésta, aceia cari au trecutu incóce mai de inainte, cari trecu acumu neincetatu, trebue se se supuna la óresicare organisatiune si disciplina. Audiu, ca tocma acuma se prepara asia ceva aci in capitala. Ddieu se ajute. Cumu am mai memoratu si alta-data, Romani'a mai are trebuintia mare de elemente curatu romanesci, déra sanetóse, simburóse, si nu atatu in classea functionariloru statului, catu in comerciu, in functiuni la calile ferate (cateva sute de individi), in armata, la marina (flotill'a pe Dunare), in classea technici-loru, in industri'a superióra si comuna, la instructiunea publica, la finantia, la institutele de asigurantia, la agricultura si silvicultura, cá mane si la montanistica etc. etc.; déra la tóte aceste se cere in modu imperiosu nu numai cá se fia cineva romanu botezatu la cutare baserica, ci totu-odata si sciintia speciale, sciintia de vocatiune, séu cumu ii dicu sasii la dvóstra, „Brodstudium" si „Profession", moralitate, indigenatu, portare cuvióza si déca vrei, pana la unu gradu chiaru eleganta (déra nu frivola), in conversatiune, in societate cu lumea de aici, care in punctulu acesta e nespusu de simtitória, in catu nu póte se sufere portari ciobanesci. Sub aceste conditiuni se créda ori-cine, ca romanii de preste Carpati voru fi bine vediuti de catra toti adeveratii romani si voru cauta piezisiu la ei numai strainii.

In catu pentru indigenatu, firesce cá acelora, cari au trecutu fora pasportu, prin vam'a cucului, le este fórte greu a-si cere indigenatulu, pentru-ca consulatulu le-ar' sarí in spate mai alesu din caus'a cataniei; déra si acésta -si are calea sa. Acolo suntu patentele vóstre imperatesci despre dreptulu migratiunei*). Betranii dv. se-i invetie a se folosi de tenórea loru, se céra voia de migratiune, ei séu parintii loru si nici-unu ministru nu le póte sta in drumu, indata-ce voru implini conditiunile coprinse in patenta; éra déca totusi le-ar' inchide calea, acolo e legea romanésca din dilele lui Alessandru Ioanu Cusa, care tiene, ca déca suplicantele nu primesce dela consulatu resolutiune in trei luni, gubernulu Romaniei -lu va considera de emigratu si supusu legiloru acestei tieri, dupa care-i sta in voia a-si cere naturalisatiunea pe calea prefipta de legile patriei.

De nu voiu pleca de aici catra turcii dv., ve voiu mai scrie despre affacerile nóstre interne. —

SOCIETATEA ACADEMICA ROMANA.

Siedinti'a dela 3 Septembre, 1876.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Membrii presenti: Al. Romanu, I. Caragiani, G. Sionu I. C. Massimu, Iosifu Hodosiu, G. Baritiu, Al. Odobescu, I. Ghik'a, D. Sturdza.

---

*) Bacalaureatu este ceea ce numiti dv. maturitate si licentiatu, examene rigoróse.

*) Adeca patent'a imperatului Franciscu din 24 Martiu 1832 nr. 2557, introdusa si in Transilvani'a alaturea cu codicele civile austriacu si cu potere de lege obligatória, prin patent'a imperatului Franciscu-Josefu de dato Vien'a 29 Maiu 1853 contrasemnata de ministrii respectivi. Inse chiaru acea patenta de migratiune dela 1832 s'a modificatu in unele puncte in favórea emigratiloru prin unele stipulatiuni ale conventiunei austro-romanesci din a. 1875. Déra cineva trebue se se scia folosí de tóte aceste si altele.

Se citesce processulu-verbalu alu siedintiei precedinte si dupa óre cari rectificari se adopta.

Sectiunea filologica se ocupa cu studiérea manuscripteloru din traductiunea lui Titu-Liviu venite la concursu.

Se comunica, ca Societatea geografica romana a tramisu Societatii unu esemplariu din buletinulu seu.

Se primesce cu multiamire si se decide, cá se i-se tramita si ei analele Societatii academice si Descriptio Moldaviae de Cantemiru in romanesce si latinesce.

Se recomanda delegatiunei a tramite gratisu Societatii juniloru Romani din Viena cate unu esemplariu din tóte imprimatele Societatii.

D. Presiedinte face cunoscutu societatii, ca primari'a capitalei lu invità a se presinta la ea in diu'a de 6 Septembre spre a esamina compturile date de d. Const. Manu, presiedintele epitropiei st. Vineri pe anulu 1875.

Societatea iéa actu d'acésta notificare si recomanda represintantelui seu a se ocupa de asecurarea interesseloru societatii in acea avere.

Se continua desbaterea asupra reportului comissiunii pentru regulamentarea premieloru Nasturelu-Herescu.

Se adopta conclusiunile propuse pana la art. 11 c'unu scurtu adausu la capetulu art. 8 in urmatóri'a coprindere: „séu se va adauge la fondulu Nasturelu dupa decisiunea ce se va lua la timpu de catra societate.“

Siedinti'a se redica la 6 óre postmeridiane.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Secretariu ad-hoc, Sionu.

Siedinti'a din 7 Septembre, 1876.

Presedinte, A. Treb. Laurianu.

Membrii presinti: G. Sionu, I. C. Massimu, G. Baritiu, V. Urechia, V. Babesiu, I. Ghica, Al. Romanu, I. Caragiani, Al. Odobescu, Iosifu Hodosiu.

Se da citire processului-verbale alu siedintiei precedinte si s'adopta.

Societatea fiindu in numeru pentru siedintia plenaria, se procede la ordinea dilei.

D. Presiedinte comunica o epistola a d-lui Aurelianu, care se afla la Viena, relativu la cumparatóre de instrumente meteorologice pentru sectiunea de sciintie.

Se recomanda comissiunii bugetarie.

Se urméza discussiunea asupra regulamentului pentru premielle Nasturelu. Se admitu tóte articulele propuse, afara de art. 16, care se afla cu cale a se suprime, pe cuventu, ca dispositiunea propusa nu este oprita nici de statute nici de testamentu.

Se admite a se intercala in regulamentulu precitatu si urmatóriele amendamente propuse la inchiaiarea discussiunii, si anume:

La seria lit. A: „Societatea academica -si reserva dreptulu d'a tipari in publicatiunile séle disertatiunile ce se voru premia.“

La seria lit. B: „Opurile anonime si pseudonime voru puté fi admise la concursulu cartiloru tiparite; ér autorii loru, spre a primi premiele acordate, voru trebui se justifice proprietatea loru.“

Cu aceste adause regulamentulu se votéza in totale cu unanimitate.

D. Odobescu da citire reportului comissiunii numita spre a cerceta reportulu delegatiunii sia indica activitatea societatii in anulu urmatoriu.

Se deschide discussiunea pe articuli, si se admitu conclusiunile propuse in partea I a reportului.

D. Sionu propune, cá se se intrebe membrii comissiunii de revisuire a dictionariului, déca mai potu purta sarcin'a ce si-au luatu, avendu in vedere ca doui din d-loru se afla insarcinati cu portofolie ministeriale, cari le absórbe timpulu asia, ca chiaru la siedintiele sesiunii rare-ori potu veni.

D. Odobescu respunde ca spera a satisface pe d. Sionu reportulu ce se cere dela acésta comissiune.

Orele fiindu inaintate, siedinti'a se redica la 6 óre p. m.

Presedinte, A. Treb. Laurianu.

Secretaru ad-hoc, G. Sionu.

Siedinti'a din 8 Septembre 1876.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Membrii presinti: G. Baritiu, G. Sionu, Iosifu Hodosiu, Al. Odobescu, V. Babesiu, I. Caragiani, I. Ghika, Al. Romanu, I. C. Massimu.

Se da citire processului-verbale alu siedintiei precedinte si se adopta.

Societatea de si nu este in numeru, decide a continuá discussiunea reportului asupra activitatii societatii, cu reserv'a de a se supune conclusiunile sale in prim'a siedintia candu va fi in completu.

Asupra punt. II relativu la immultirea membriloru societatii, se deschide discussiunea asupra propunerii in principiu.

D. Sionu crede, ca in principiu propunerea nu póte se fia combotuta si ca prin urmare cata se se puna la ordinea dilei operatiunea alegerii in prim'a siedintia plenaria.

D. Odobescu esplica, ca propunerea reportului coprinde in sine trei puncte; oportunitatea, numerulu si repartirea pe sectiuni. Asupr'a acestor'a d-s'a invita pe societate a se pronunciá.

D. Laurianu obiectéza, ca inmultirea membriloru atrage dupa sine spese, cari nu se voru poté intempiná cu subventiunea ce se acórda de guvernu.

Pentru acést'a d-s'a se pronuncia numai pentru numerulu de trei membrii.

D nii Odobescu, Baritiu si I. Ghika intempina, ca trebuie se se tie comptu mai antaiu de curentulu opiniunii publice, care reclama, cá societatea se fia intarita prin persónele a caroru capacitate póte se-i faca onóre si se-i aduca servitia totu-odata; catu pentru materiale, se cade a avé deplin'a sperantia si incredere in bunele dispositiuni ale guvernului, pe care -lu cunóscemu insufletitu pentru prosperarea institutiuniloru nationale, si astu-felu se credemu, ca nu va lasá cá acésta societate se cada in inanitiune; pe langa aceste, la cea din urma estremitate, vomu poté avé recursu la economiele ce ne voru presintá fondurile Zappa si Herescu. Pentru aceste considerante, dd-loru sustienu propunerea facuta prin reportu pentru alegerea de cinci membrii.

Resumandu-se discussiunea maioritatea se pronuncia pentru conclusiunile reportului, si decide a se pune la ordinea dilei desbaterea asupra persóneloru si operatiunea alegerii in un'a din primele siedintie plenarie.

Restulu conclusiuniloru reportului se admite fara lungi discussiuni.

In siedinti'a dela 9 Septembre 1876. Se comunica o scrisóre a dlui A. Odobescu, prin care se scusa, ca nu póte veni la siedintia, din causa, ca e bolnavu.

Asemenea un'a din partea d-lui Esarcu, care tramite Societatii academice (fia-carui membru cate unu esemplariu) dóue fascicule, in cari a publicatu o seria de documente descoperite de d-s'a in archivele Venetiei relative la istori'a lui Stefanu-celu mare si Petru Cercelu; totu-deodata pune in vederea Societatii unu resumatu de mai multe alte documente (pe cari le-a descoperitu in estenso si le posede), relative totu la istori'a nóstra.

Societatea rostesce simtiemintele sale de gratitudine dlui Esarcu si recomanda sectiunii istorice scrisórea si anexele comunicate de d-lui.

Neaflandu-se in numerulu regulamentariu spre a se tiené siedintia plenaria, membrii presinti se ocupa cu lucrarile comissiuniloru respective.

Siedinti'a se radica la 5 óre p. m.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Secretariu ad-hoc, Sionu.

Cenade 26 Septembre 1876.

Nu vreau se vorbescu de viitoriu, ca-ce elu este astadi pentru noi o carte inchisa, si pre care dilele nóstre suntu insemnate mai multu cu lacrime si amaru; — apoi candu acésta carte se va deschide, vomu vedé, care a fostu voínti'a celoru ce torcu astadi firulu ursitei. Nóue in tóte directiunile ni se punu pedece, si pre candu ómenii nostri de specialitate astadi in impregiurarile critice si in chaosulu de pre terrenulu politicu se lupta di si nópte fara pregetu, pentru apararea aceloru drepturi; noi asemene cei de a casa suntemu datori cu ori-ce pretiu a ne regulá si apará interessele, cari suntu cele mai vitali si totu-odata basea si fundamentulu, pre cari credu, ca voru poté continuá barbatii nostri de specialitate tóte operatiunile loru si pre viitoriu. Scól'a! Scól'a! Domniloru si fratiloru! Scól'a si invetiementulu, pre langa tóte ordinatiunile ce o favorescu in catuva, ea in cele mai multe locuri regresséza, si aici la noi, 'mi voru ertá domnii nostri dela carma, ca-ce trebue se marturisescu adeverulu in tóta golatatea sa:

Destulu, ca dupa multe lupte pentru scóla intre uniti si neuniti lucrulu s'a complanatu la 8/10 1864 prin judecatoriulu de atuncea si Dr. Bobu, si fórte bine, ca fara a mai intrebá in cóce si in colo... au facutu din uniti si neuniti unu corpu prin contractulu inchiatu judecatoresce la diu'a si datulu de susu. — Dér' dorere, ca nece superioritatile gr. cath. nece cele gr. or. nu le pré cercetéza, si cu atatu mai pucinu se interesséza ceva de venitoriulu acestei scóle órfane. — Ei bine, va dice cineva, suntu séu voru fi preuti si alti ómeni cu zelu, cari asemenea si in prim'a linia suntu respundietori asupra instructiunei ce se afla la ei.... Asia e... Nu sciti inse, ca mai suntu si alte pedece, cari si prin succursulu auctoritatiloru baserícesci supreme se delaturéza numai cu greutate. — Óre nu neam luptatu noi acuma de 3—4 ani incóce, decandu cu infiintiarea nóueloru comitete comunali pentru usuarea celoru 3 luni regale de carciumaritu spre a le folosí pentru baserica si scóla si inca pe basea unui dreptu vechiu, care l'au avutu basericele si inainte de an. 1848, si si de atunci incóce; comun'a intréga a recunoscutu aceea, si comitetulu a aprobatu; avemu si contracte ce tóte s'au anulatu de solgabireulu nostru... Óre nu a facutu parochulu gr. cath. prin o suplica inca la 24 Iuliu 1874 aratare superior. bas.? Si au fugitu pre la Dr. Brendusianu advocatu in Blasiu, si luptandune numai totu noi si éra noi ni s'au concessu usuarea acelui dreptu abia numai pre diumetate si numai usque ad beneplacitum..... potemu déra dice, ca nu avemu acelu dreptu. A avutu scól'a si 4 jugere spre usuantia, si si acele le-au perdutu. Vine acuma poporulu la ordine:

1. Elu are se sustiena scól'a, ca-ci lui ei compete. a) Cu ingraditur'a gradinei gr. cath., reparatur'a scólei, incalditulu, cumpararea toturoru aparateloru trebuintióse si sustienerea docentelui prin leafa corespundietória.

2. Elu are se sustiena in multe pre preutu si cantorii sei; are se provéda cu tóte cele de lipsa pre notariulu cercualu, pre primariulu cu juratii si paditorii campului.

3. Are se solvésca equivalentulu si contributiunile comunali de totu soiulu, — se depuna pretiulu preliminariului statoritu cá spese comunali pre fiasce care anu.

4. Are se-si solvésca cu dreptulu si fara dreptu contributiunea proprietatii sale, precum in adeveru a obvenitu intre alti ani, si anulu 1875, decandu restau la fostulu colectoru preste 900 fl. v. a. si astadi fiasce care in comuna se esecuéza pentru minimulu seu de 1—2—5 fl. v. a. etc., li se ia pentru contributiunea de eri séu alalta eri: porcu, óia, vita, bucate, haine; — precandu acea restantia vechia de 900 fl. v. a. pana astadi remane totu neesecuata, de si din aceea cu siguritate ar' obvení o suma insemnata la multi dintre familiile comunali (cá mai multu platitu)... S'a cerutu inca dela 3/6 a. c. prin advocatulu din Sibiiu Dr. Nemesiu dela vice-comitele Albei infer. liquidatoru, s'a urgatu dupa aceea, ci totu fara resultatu, caus'a, ca-ci fostulu colectoru este si notariulu cercualu si sciendu bene limb'a maghiara? este proptitu prin domnii dela potere, spre a nu se poté incriminá. ... Ce se facemu in aceste impregiurari, unde se alergamu si cui se ne mai plangemu? Poporulu in atatea greutati au desperatu cu totulu; si cu dreptu cuventu, ca-ci astadi nu mai are elu sermanulu a respunde cá jertfa numai cele 1—2 dile de robote in septemana, ce avea inainte de 1848, ci spre a satisface toturoru recerintieloru ar' avé astadi 3—4 dile de a respunde. Mai adauge, ca interesseloru scolastece chiaru prin unii ómeni de ai nostri li se pune pedeca....in locu de a le ajuta....

Ci asupra acestui obiectu voiu mai reveni.

Ioane Manoviciu,
proprietariu.

Sub muntii sudu ostici 5/10 1876.

Adunarea generala estràordinaria a despartiem. cerc. alu II. alu Associatiunei transilvane romane s'a tienutu in comunitatea Sinc'a vechia la 17 Septembre st. nou. —

La 11 óre a. m. On. comitetu insocitu de inteliginti'a din giuru si din locu, precum si de o multime de poporu intra in Sant'a baserica locala unde dupa invocarea spiritului Santu d. vicariu Alesandru Micu prin o vorbire fórte patrundietória, deschise siedinti'a. Se alese notariu ad hoc D. teol. Iacobu Macaveiu spre ducerea protocolului.

D. cassariu Cipu da cetire Ratiociniului din

siedinti'a precedenta tienuta la Recea, apoi se alege o comiss. censuratória si una spre incassarea contributiuniloru benevole. Se si aduna o sumulitia fromósa camu 350 fl. v. a. In privinti'a contribuiriloru destincta recunoscuntia merita O. D. Georgiu Boeriu locotienente primariu pensionatu, dein Vadu, care se facù membrú fondatore cu 200 fl. v. a. — Dorere, ca On. preutime a fostu si cu asta ocasiune fórte reu representata, chiaru numai prein 2 preuti betrani dein Vadu si Buciumu, apoi On. oficianti delá judecatoria si pretur'a cerc. din Siarcai'a inca numai prein D. cancelistu judec. Georgiu Macaveiu, dér apoi unii preferira a merge la unu ospetiu. Seracu poporu pana candu vei suferi, déca nu te precepi a te ajutá nece catu poti, ér' celi ce se pricepu nu se interesséza toti de tene, ca ce le pasa, déca au apucatu densii la averi depre pelea tua. Dér se revenimu la obiectu. Dupace comiss. amintita si a implenitu datorinti'a, s'a mai vorbitu prein D. adv. Romanu si D. vicariu despre insemnatatea maiestrieloru, indemnandu poporulu spre a le inbracisiá alegunduse si o comissiune, care se lucre, respective sese intereseze in asta privintia. In fine se tienura 3 disertatiuni: d. Clemente Raicu tema istorica, Arseniu Bunea teologu abs. despre insemnatatea artiloru si maiestrieloru, Ioane Popu invet. primariu „despre influinti'a mameloru asuprá educatiunei si detorinti'a loru facia de prunci“; tóte trei disertat. fura forte bune, ér' ceste 2 dein urma cu multu mai interesante si mai lesne de priceputu pentru poporu. Fininduse aceste D. vicariu prein o vorbire scurta si buna ridica siedinti'a la 3 óre p. m. — Inca in Baserica s'a invitatu apoi tóta intelig. in genere la prandiulu ce s'a datu in gradin'a parochiale. — Dorere inse ca publiculu inteligentu se desbinà si imparti in 2 parti. Destulu ca orcare ar fi caus'a nu a fostu la locu a nu fi la olalta tocma la adunarea associativa! Acui e vin'a intenda mana!

Unu participante.

Noutati diverse.

— Maiestatea Sa Cesareo-regia apostolica imperatulu si regele Franciscu Iosifu I in memori'a prea Inaltei Sale petreceri in Sibiiu (dela 10—13 Septembre a. c.) intre alte prea gratióse benefaceri, s'a induratu prea gratiosu a doná 150 fl. si pentru scól'a popularia greco-cath. din Sibiiu, spre a se procurá recuisite instructionali pre sém'a scolariloru meseri dela numit'a scóla. —

— Escelenti'a Sa archiepiscopulu si metropol. Albei-Iulie Dr. Ioane Vancea, cu ocasiunea petrecerii sale in Sibiiu, pentru beneventarea si primirea Maiestatii Sale, s'a induratu a oferí 50 fl. pentru acoperirea lipseloru urgente ale basericei gr. cath. de acolo.

— (Ovatiune.) Comandantelui regimentului de infanteria din Brasiovu, colonelului Dobler i s'a facutu luni sér'a in 9 Octobre o ovatiune din cele mai stralucite din partea poporatiunei orasiului. Unu conductu de tortie imposantu s'a inscenatu in onórea o. dsale, la care a datu ansa jubileulu de 50 de ani de servitiu, ce d-sa l'a serbatu in 1. Octobre. Dlu Iuon Padure a felicitatu de dlu jubilaru cu cuvintele cele mai cordiali, multiumindu-i pentru procederea generósa si umana facia de corpulu de armata de sub comand'a sa si dorindu se traiésca inca multi fericiti ani cá modelu de umanitate si nobletia in armata. Aceste cuvinte fura insocite de insufletite strigari de se traiésca, hoch si pareni-se si éljen. Dlu Dobler multiumi dlui Padure si comitetului pompieriloru, cari au partecipatu in corpore la acésta ovatiune, si-i rogà se impartasiésca multiumit'a sa intregei poporatiuni.

(Insciintiare si resp' Apellu). Subscrisulu comitetu aduce la cunoscinti'a On. publicu romanu din Brasiovu si tienutu, cumca essercitiale practice de gimnastica si respective probele de cantari pentru an. c. 1876/7 s'au inceputu deja. Suntu rogati deci atatu membrii de pana acuma catu si celalaltu On. publicu romanu a se inscrie. respective a-si inscrie copii la biroulu subscrisului comitetu (in cancelari'a On. directiuni gimnasiale rom. gr. or.) adressandu-se la secretariulu Reuniunei prof.Stefanu Iosifu in fia-care di dela 8—12 ant. m.

Aventulu, ce l'a luatu societatea omenésca in desvoltarea artiloru (de care se tienu si gimnastica si cantarile), precum si in specie necessitatea de a intregi cultur'a societatei romane de aici cu aceste dóue ramuri de arta, ne indémna a apella la fiacare membru alu societatii romane, cá prin participare activa si prin indemnu in cerculu seu se contribue la progressarea si inflorirea acestui institutu. Brasiovu in 27 Sept. 1876.

Comitetulu Reuniunai rom. de gimnastica si de cantari, prin

Iuonu Lengeru m/p. presiedente.

St. Iosifu m/p. secretariu.

(Carte de lectura p. classele gimn. inferiori). Atragemu atentiunea atatu a gimnasieloru, unde se propune limb'a romana, catu si a institutelorn preparandiale romane cum si a invetiatoriloru romani, asupr'a Cartiei de lectura, edate de I. V. Rusu. Numit'a carte aprobata de in. ministeriu reg. ung. de culte si instructiune, sub dto 6 Novembre 1875 nr. 18,880, contiene piese interessante de lectura din diversi rami de literatura si scientie, si anume: din literatur'a poesiei nationale, piese din istoria, din scientiele naturali, din etic'a morale, din viati'a practica etc. Ea este scrisa intr'unu stilu correctu si corespundietoriu recerintieloru progressive ale limbei. In alegerea materieloru, editoriulu avù in vedere nu numai desvoltarea spirituale si intelectuale a tenerimei, ci si nobilitarea animei, formarea asia dicundu a caracteriului morale, fora de care cultur'a adeverata nu póte avé sensu deplenu.

Opulu e tiparitu cu litere frumóse garmondu si doritorii si-lu potu procurá dela d. editore respectivu; esemplariulu legatu cu cate 80 cr. ér' nelegatu, respective numai brosiuratu, cu cate 70 cr., alu 11-lea esemplariu se da rabatu.

(Comitetulu societatii „Transilvani'a“) a publicatu dilele trecute unu regulamentu de concursu, din care aflamu, ca societ. Transilvani'a creadia deocamdata dóue stipendie de 150—200 galbeni pe anu, cu incepere dela 1 Octobre 1876, pentru studie la una din universitatile din Franci'a si Itali'a. Potu concurge la aceste stipendii junii romani din Transilvani'a, din partile Ungariei si din Bucovin'a, cari au facutu esamenile de maturitate. Concurentii se potu adressá dea-dreptulu catra comitetulu soc. Transilvani'a din Bucuresci cu petitiune pe lenga care voru alaturá testimoniu de maturitate, de botezu, de paupertate si actu medicalu. Ei voru aretá totu-odata in petitiune specialitatea la care au mai multa aplicare. —

— Ni s'a spusu, ca comitet. soc. ar' fi si tienutu siedintia pentru conferirea stipendieloru susatinse. Asteptamu informatiune mai esacta.

(Reuniunea de cantari maghiara din Brasiovu) tiene la 14 Oct. la Nr. I, 8 óre, serata de cantari impreunata cu jocu, dupa programa, intrarea 1 fl. de persóna si 2 fl. de familia cu 3 persóne. —

— (Advocatu nou in Clusiu. Aducemu cu placere la cunoscinti'a publicului romanu, ca dlu Dr. Aureliu Isacu si-a deschişu cu 1. Octobre a. c. cancelari'a advocatiale in piati'a Clusiului, edificiulu parochiale Nr. 16. Cunoscundu zelulu si activitatea neobosita, apoi soliditatea caracterului si intinsele cunoscintie juridice ale dlui Dr. Isacu, nu ne indoimu, ca in tempulu celu mai scurtu d-sa va ajunge a fi unulu dintre cei mai celebri si mai bine cercetati advocati ai Clusiului. Ii dorimu deci successu imbucuratoriu pe acésta cariera.

Cursurile

la bursa in 10 Octobre 1876 stá asia:

Galbini imperatesci — —	5	fl.	85	cr. v. a.
Napoleoni — — —	9	„	83	„ „
Augsburg — — —	102	„	50	„ „
Londonu — — —	122	„	75	„ „
Imprumutulu nationalu —	68	„	50	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%	65	„	45	„ „
Obligatiunile rurale ungare	73	„	—	„ „
„ „ temesiane	72	„	50	„ „

☞ Cu numerulu viitoriu se incepe patrariulu alu IV-lea. Rogamu a grabi cu reinnoirea prenumeratiunei.

Redactoru respundietoriu si Editoru
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.